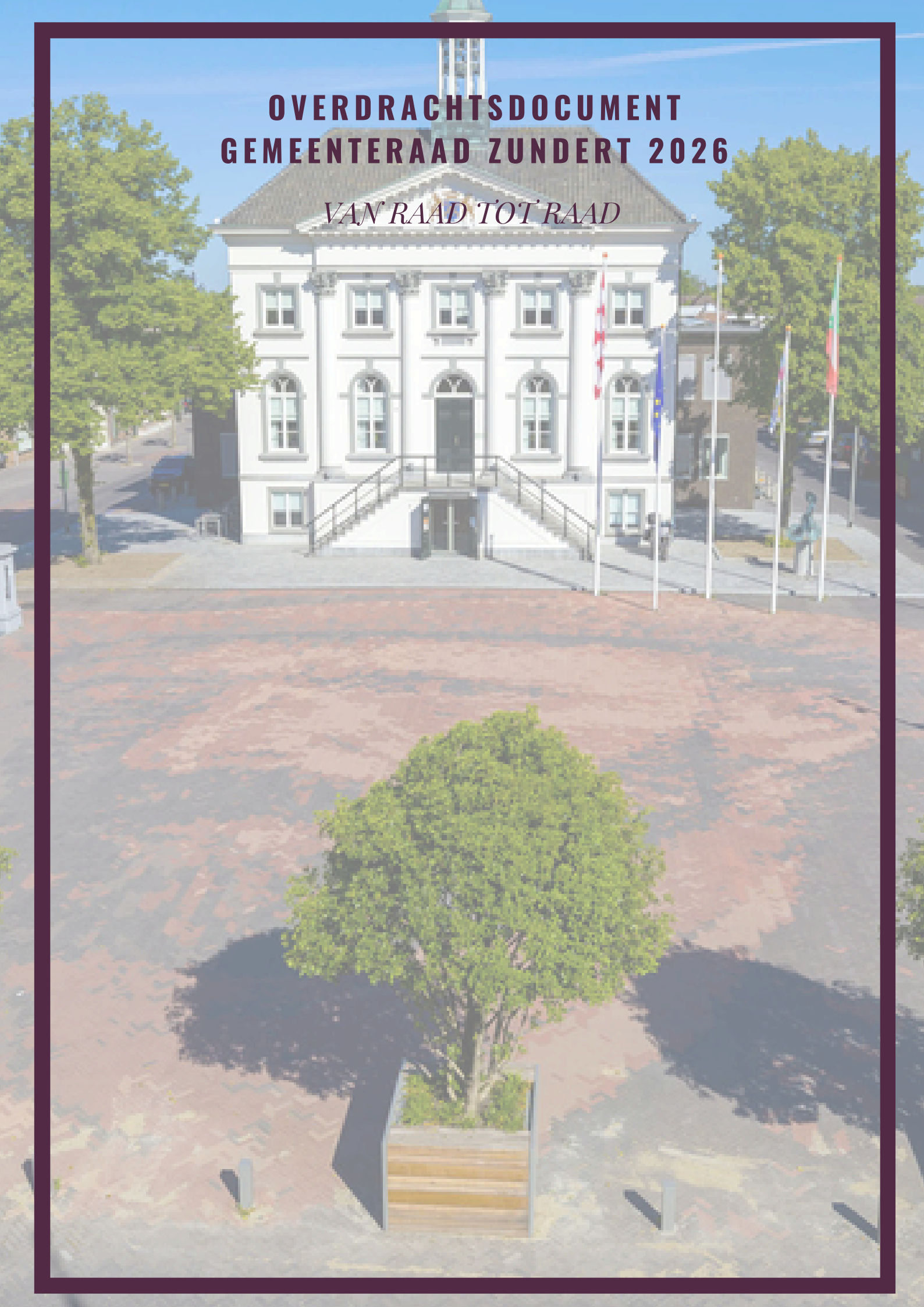

**OVERDRACHTSDOCUMENT
GEMEENTERAAD ZUNDERT 2026**

VAN RAAD TOT RAAD

INLEIDING EN LEESWIJZER

Beste raads- en burgerleden,

Gefeliciteerd met uw nieuwe rol binnen het gemeentebestuur van Zundert. Of, als u reeds raads- of burgerlid bent geweest: gefeliciteerd met uw nieuwe mandaat als volksvertegenwoordiger. De verantwoordelijkheid die u krijgt vraagt om een goede start. De rol die u op u neemt brengt veel met zich mee. Om u daarbij te helpen in de eerste periode en te voorkomen dat u alles zelf opnieuw moet uitvinden, heeft de raad van 2022–2026 besloten zijn ervaringen en adviezen met u te delen.

Dit document is geen verslag van het verleden, maar een uitnodiging voor de toekomst. De vorige raad heeft geprobeerd zijn inzichten en lessen op een toegankelijke manier over te brengen. Denk aan vrijblijvende adviezen, procesbeschrijvingen en aandachtspunten. Het is geen blauwdruk, maar een kompas. Want elke raad schrijft zijn eigen verhaal, met nieuwe energie, frisse blikken en eigen accenten.

Dat alles met als doel om u op weg te helpen om samen met het college, de burgemeester als uw voorzitter en ondersteuning/advies van de griffie een sterk en goed voorbereid openbaar bestuur te vormen. Het is een hulpmiddel bij het vormgeven van de drie belangrijkste taken die de gemeenteraad heeft: volksvertegenwoordiging, kaderstellen en controleren.

Zundert verdient een raad die luistert, vooruit kijkt en durft. Het is nu aan u, de nieuwe raad, om samen vorm te geven aan een krachtig, weerbaar en transparant openbaar bestuur voor de komende vier jaar, maar ook daarna. Want de onlangs geïntroduceerde toekomstbeeld Zundert2040 is ook een belangrijk onderdeel van ons gezamenlijke kompas geworden. En alhoewel uw mandaat misschien maar vier jaar geldt, zullen de beslissingen die u neemt soms tot lang daarna doorwerken.

Misschien neemt u elementen over uit dit document, of ontwikkelt u geheel nieuwe werkwijzen. Hoe dan ook: gebruik dit document vooral als een bron van informatie en inspiratie in (de beginfase van) de nieuwe raadsperiode. Wij hopen dat u deze overdracht ziet als een fundament waarop u verder kunt gaan bouwen. Met respect voor wat is geweest en met ruimte voor wat nog mag ontstaan. Laat u zich ondersteunen door de ervaringen van uw voorgangers, zodat u met vertrouwen en kennis van zaken aan het raadswerk kunt beginnen. Wij wensen u veel succes en wijsheid toe!

Met hartelijke groet,

De gemeenteraad 2022-2026, de griffie en de voorzitter

Leeswijzer

Dit document is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken. We beginnen met een korte inleiding over de voornaamste doelen die de vorige raad zichzelf gesteld heeft. Wat kenmerkte de gemeenteraad in de periode 2022-2026? Wat zagen we daarin algemene zin goed gaan en wat behoeft aandacht? Op welk fundament uit die periode kan deze raad gerust verder bouwen?

Het eerste hoofdstuk gaat over het besluitvormingsproces en informatievoorziening. In dit hoofdstuk worden adviezen gegeven t.a.v. uw rollen in het besluitvormingsproces, de verschillende fases in het BOB-model en de (kwaliteit van de) informatievoorziening.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de verschillende raadscommissies en de (invloed van de raad op de) regionale samenwerking. De adviezen in dit hoofdstuk zien toe op de verschillende werkwijzen/processen van de commissies en de kwaliteit van de commissies.

Het derde hoofdstuk heeft betrekking op de raadsinstrumenten en de hulptroepen van de gemeenteraad. Deze instrumenten en hulptroepen kunnen u helpen bij het vervullen van de verschillende rollen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de adviezen ten aanzien van het gebruik van die instrumenten/hulptroepen.

Het hoofdstuk dat daarop volgt behandelt de volksvertegenwoordigende rol van de raad in relatie tot overheids- en inwonersparticipatie. Wat is belangrijk om u als raad af te vragen wanneer een participatieproces wordt/is doorlopen en u een besluit dient te nemen over het voorstel? Hoe ziet de participatieladder eruit? Daar wordt in dit hoofdstuk op ingegaan.

In het laatste hoofdstuk besteden we aandacht aan integriteit, weerbaar bestuur en de bestuurscultuur. Het is belangrijk om als raad integer op te treden, binnen een goede bestuurscultuur waarin aandacht is voor de weerbaarheid van de gemeente en het bestuur. In dit hoofdstuk staan adviezen t.a.v. die onderwerpen.

DE HEIDAGEN EN KENMERKEN VAN DE RAAD 2022-2026

Opbrengst heidag 2025

We stellen vast dat er inhoudelijk veel stappen zijn gezet en dat de raad zich heeft kunnen ontwikkelen in de gewenste richting die toen is geformuleerd. Op de laatste heidag in het voorjaar van 2025 hebben we teruggekeken naar hoe we inhoudelijk met elkaar werken:

Wat gaat er goed?

- We denken goed na over het proces (ontwerp);
- We hebben aandacht voor participatie;
- We zien een goede kwaliteit van de stukken;
- Er is rolduidelijkheid/-vastheid: men weet wat zijn/haar rol is en blijft ook in die rol;
- We luisteren naar elkaar;
- We reflecteren met elkaar;
- We zien een gedeelde noodzaak;
- We denken in mogelijkheden;
- We tonen lef.

Wat kan beter?

- Er is soms de neiging niet te (durven) kiezen (kaders);
- Een deel van de raad voelt zich soms niet gehoord – 11/8 verhouding;
- We zien onzorgvuldige communicatie;
- We hebben de (financiële) ambities niet op één lijn;
- De raad heeft in sommige dossiers niet altijd de indruk in positie te zijn of meegenomen te zijn in het proces
- We ervaren druk van buitenaf;
- We passen verwachtingsmanagement niet goed (genoeg) toe;
- We zijn geneigd veel in details/techniek te treden.

De gemeenteraad van 2022-2026 geeft graag de volgende boodschap in ieder geval mee aan de nieuwe raad:

Stel jezelf de vraag: waar kunnen we elkaar vinden? En wat is nodig om de geluiden van de minderheid ook te horen en mee te nemen? Wat voor raad willen wij zijn? Wat is ons DNA?

De raad van 2022-2026 heeft aan het begin van zijn raadsperiode uitgesproken een actieve raad te willen zijn met grip op zijn eigen agenda. De actieve raad kenmerkt zich door actievere sturing op de eigen (termijn)agenda. Dit kan vorm krijgen door voortgezet en verbeterd gebruik van bestuursopdrachten. De inzet van de termijnagenda (als instrument) had doorontwikkeling nodig. Kanttekening bij deze ontwikkeling is dat prioriteren inhoudt dat de raad ook onderwerpen als minder belangrijk moet kwalificeren: niet alle voorstellen hoeven meerdere keren ter tafel te komen. Bij de doorontwikkeling van de termijnagenda was dit een belangrijk aandachtspunt.

De raad bepaalt zelf op welke wijze (majeuere) onderwerpen behandeld worden, waarbij gebruik gemaakt wordt van beeldvormende en opiniërende raadsbijeenkomsten. Een delegatie uit de raad treedt bij deze thema's op als begeleider van het beleidsvormingsproces en stuurt het proces zo nodig bij. De raad gebruikt zijn instrumenten actief, juist en tijdig en geeft zo vorm aan het debat.

Daarnaast sprak de raad in 2022 uit een volksvertegenwoordigende raad te willen zijn. De volksvertegenwoordigende raad heeft (in vergelijking met voorheen) meer en betere contacten met inwoners. Ook is er een scherper onderling debat tussen raads- en burgerleden. Dit kan (o.a.) door het uitbouwen van beeldvormende en opiniërende raadsbijeenkomsten en 'experimenteren buiten de eerste en tweede termijn'. Van het college en de ambtelijke organisatie worden stukken verwacht in meer diverse vormen (bijv. opiniërend, in scenario's etc.). De raad onderhoudt op basis van zijn eigenstandige volksvertegenwoordigende rol zelf contacten met (groepen) inwoners. Tot slot verwacht de raad ook een dienstbare houding van het college ten opzichte van moties en amendementen.

1. BESLUITVORMINGSproces EN INFORMATIEVOORZIENING

1.1 BOB-Model Terugblik

In Zundert wordt het BOB-model vertaald in Ronde vergadering en uiteindelijk Het Besluit. In Ronde vergaderingen vinden de beeldvormende, opiniërende en adviserende besprekingen plaats. In Het Besluit vindt besluitvorming plaats, de laatste B van het BOB-model.

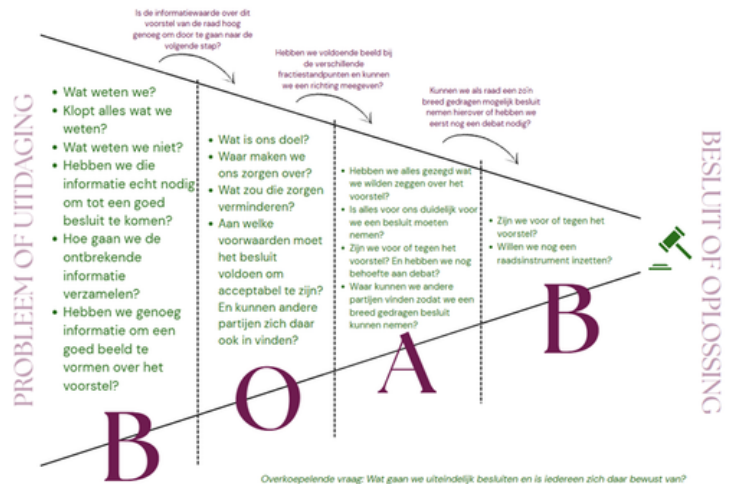
In de afgelopen bestuursperiode is de agendacommissie in het leven geroepen. De agendacommissie toetst onder meer of het BOB-model op de juiste wijze wordt gehanteerd. De afgelopen periode is daarbinnen een ontwikkeling gemaakt en staat de vraag centraal: "wat heeft de raad nodig om besluitvorming op dit dossier goed te laten verlopen?". De agendacommissie is uiteraard niet de enige kwaliteitsbewaker van het BOB-model. Alle raadsleden kunnen zichzelf afvragen of men klaar is voor de volgende stap binnen het dossier. Met die gedachte in het achterhoofd kan het debat of de besluitvorming tot kwalitatief goede besluitvorming leiden op een constructief niveau.

Op verschillende heidagen heeft de raad van 2022-2026 stilgestaan bij de verschillende fasen van het BOB-model. Centraal stond de ambitie om het constructieve debat en de opiniërende fase naar een hoger niveau te brengen.

Enkele conclusies op deze heidagen waren vooral:

- dat de rol van de raad niet altijd duidelijk is voorafgaand aan of binnen dossiers;
- er niet altijd stilgestaan wordt bij de vraag: "waar kunnen we elkaar wel vinden?";
- men soms niet een extra stap inlast, ondanks dat dat soms wel nodig blijkt te zijn en
- men niet altijd op hetzelfde niveau aan het debatteren is.

Er zijn enkele essentiële vragen die je je als raads- of burgerlid kan stellen bij de verschillende fasen in het BOB-model. Deze zijn hiernaast vorm gegeven.

Aandachtspunten/lessen

De raad is zelf bewaker van het BOB-model. Hij heeft daar zijn hulptroepen voor, zoals de agendacommissie en de griffie, maar zal zelf tijdig moeten (bij)sturen indien nodig. Soms moet je als raad besluiten om een extra stap in te laten. Het is belangrijk dat het gelopen besluitvormingsproces ook achteraf nog navolgbaar en uitlegbaar is aan inwoners. Het is belangrijk dat de raad zijn rol kent, weet wat hij gaat besluiten en weet wat hij nodig heeft om te kunnen besluiten.

Aanbevelingen

- Het is belangrijk om voorafgaand het proces als geheel te bekijken. Wat wordt van de raad gevraagd? Welk besluit moet de raad nemen? Welke stappen zijn nodig om tot een goed besluit te komen? Welke fasen van het BOB-model zijn nodig en hoe opgebouwd in de tijd? Dit voorkomt later verwarring over proces.
- Het is goed om u als raad regelmatig na een Ronde af te vragen: zijn we gereed voor de volgende stap in dit dossier? Ben niet bang om, indien nodig, tijdig een extra stap in te laten.
- Heb duidelijk wat u gaat besluiten en wat u daarvoor nodig heeft.
- Geef tijdig aan wat u nodig heeft aan ondersteuning/advisering van de griffie en wanneer.
- Ken als raad uw rol in het dossier: ga niet op de stoel van het college zitten, maar laat het college ook niet op de stoel van de raad zitten.

Handige links/documenten:

- [Uitleg video Nederlands Debat Instituut: het debat in het BOB-model](#)
- [Participatie en het BOB-model](#)

1. BESLUITVORMINGSPROCES EN INFORMATIEVOORZIENING

1.2 Ronde

Terugblik

Hiervoor is al kort stilgestaan bij de verschillende fases (beeldvormend, opiniërend en adviserend) in het BOB-model. Tijdens Ronde vergaderingen komen deze fases aan bod en wordt er per voorstel aangegeven in welke fase dat stuk op de agenda staat die avond. De afgelopen periode hebben we gezien dat soms fases door elkaar heen gingen lopen. Zo vormden raads- en burgerleden al eens een opinie in de beeldvormende fase, of werden er veel vragen nog gesteld in de opiniërende fase. Dat kan verschillende redenen hebben, zoals de kwaliteit/verlate aanlevering van stukken, het programma van de avond (zoals een presentatie in een opiniërende fase) of nieuwe/afwijkende informatie door bijvoorbeeld sprekers. Dat heeft impact op het verdere verloop van het BOB-model.

Aandachtspunten/lessen

Het BOB-model kent verschillende fases, met een reden, probeer die fases te borgen. De kwaliteit/aanlevering van de stukken kan veel impact hebben op de Ronde vergaderingen. De Ronde vergaderingen zijn de voorbereiding voor Het Besluit, zaak is dat dat proces goed verloopt, om uiteindelijk een goed besluit te kunnen nemen als raad.

Aanbevelingen

- Stuur op kwalitatief goede stukken, die tijdig aangeleverd worden en zie hier op toe (ook buiten de agendacommissie);
- Stel je per BOB-fase de juiste vragen en houd de fases gescheiden;
- De Ronde is een adviescommissie van de raad: weeg af of je als raad klaar bent voor de volgende stap.

1.3 Ronde voorzitter

Terugblik

Ronde vergaderingen worden voorgezeten, in tegenstelling tot raadsvergaderingen, door raadsleden zelf. Enkele raadsleden stellen zich beschikbaar voor het Ronde voorzitterschap en worden ingepland per half jaar voor verschillende Rondes. In 2024 is er een Ronde voorzitters bijeenkomst geweest. In deze bijeenkomst is er door de voorzitters zelf geëvalueerd en gespiegeld op elkaar. De griffie heeft ook gespiegeld. Per vergadering is het afhankelijk hoe het Ronde voorzitterschap wordt ervaren en wordt ingevuld.

Aandachtspunten/lessen

Bepalend voor een voorzitter kan de dynamiek van de avond zijn, de aangeleverde gesprekswijzer, veel of geen sprekers, veel agendapunten of grote dossiers, politiek gevoelige onderwerpen etc. Een voorzitter kan bepalend zijn voor een debat, ook in positieve zin.

Aanbevelingen

Een goede voorzitter bezit enkele eigenschappen en vaardigheden. De griffie heeft er goed aan gedaan om het volgende profiel op te stellen voor een Ronde voorzitter:

- Je hebt een onafhankelijke, verbindende en proces bewakende rol;
- Je draagt bij aan een open, zorgvuldig en respectvol debat;
- Je leidt de vergadering op een professionele, neutrale en toegankelijke wijze
- Je draagt als voorzitter bij aan een transparante en heldere besluitvormingsprocedure;
- Je durft de LSD-methode toe te passen: luisteren, samenvatten en doorvragen
- Je stimuleert en ziet toe op een constructieve dialoog tussen raad en college (en indien van toepassing inwoners);
- Je ziet toe op de naleving van het reglement van orde en andere procesafspraken;
- Je werkt nauw samen met de griffie voor ondersteuning, verslaglegging etc.
- Je bent meer dan alleen een technisch voorzitter, je durft ook het debat aan te jagen, indien dit nodig is.

Kerncompetenties:

- Je bent onafhankelijk en integer, je bewaakt de neutraliteit van het proces en durft partijgenoten aan te spreken;
- Je bezit communicatieve vaardigheden: je weet rustig en heldere te communiceren en kunt inspelen op onverwachte situaties;
- Je kunt het proces bewaken: je houdt overzicht, stuurt op structuur, zorgt voor voortgang zonder de kwaliteit van het debat te schaden;
- Je hebt leiderschap: jij creëert een veilige, open en respectvolle vergadersfeer waarin iedereen zich gehoord voelt.
- Je hebt een sensitiviteit voor de omgeving: je begrijpt de dynamiek tussen de verschillende deelnemers aan het debat.
- Je hebt gevoel voor lokale verhoudingen.

Handige links/documenten:

- [Effectief voorzitten in de gemeenteraad](#)
- [Vereniging voor raadsleden: hoe leid je als voorzitter een vergadering?](#)

1. BESLUITVORMINGSproces EN INFORMATIEVOORZIENING

1.4 P&C-cyclus

Terugblik

De informatiewaarde van de P&C-producten is de afgelopen jaren toegenomen. De P&C-cyclus is daarmee transparanter en toegankelijker voor raad en inwoners. Daarentegen is de samenhang tussen de documenten een continue uitdaging voor de raad. Wat zegt de bestuursrapportage bijvoorbeeld over de lopende begroting? Wat geven de jaarstukken voor doorkijk richting kadernota en begroting?

De auditcommissie heeft een belangrijke rol in de beoordeling van de stukken en de informatiewaarde. Zij geeft een neutraal advies aan de raad en kan de raad in een vroeg stadium attenderen op belangrijke/opvallende zaken, zoals risico's en het karakter daarvan (structureel of incidenteel).

De gemeenteraad heeft in de P&C-cyclus zowel een controlerende rol als kaderstellende rol. Het is belangrijk om de juiste instrumenten in te zetten, om uw doel als raad te behalen. Om een constructief debat te kunnen voeren over de P&C-producten, is er afgelopen periode gedebatteerd aan de hand van bespreekpunten. Dit geeft fracties de ruimte om op enkele hoofdthema's met elkaar te kijken waar ruimte zit en welke keuzes de raad kan/wil maken.

Het is belangrijk om niet alleen te kijken naar de financiële gegevens voor de komende twee jaar, maar om ook bestuurlijk vooruit te denken. Sommige keuzes zullen niet direct invloed hebben, maar op langere termijn wel impact maken. Ook die keuzes zijn belangrijk om te maken.

Aandachtspunten/lessen

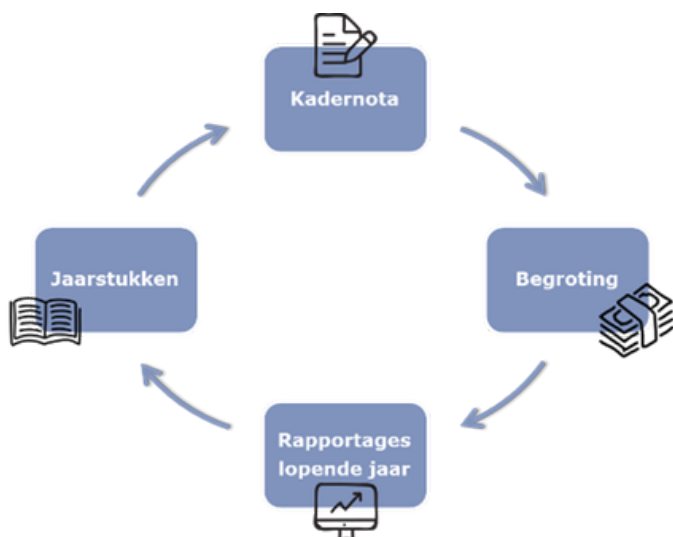
Het is belangrijk om de samenhang tussen de documenten inzichtelijk te maken voor uzelf als raad en goed te kijken naar wat dat met uw keuzemogelijkheden doet. Zie de cyclus als één verhaal. Elk P&C product is een hoofdstuk in hetzelfde boek. Kaders, uitvoering en verantwoording horen nadrukkelijk bij elkaar. Doelen en indicatoren dienen consistent te zijn en het kan helpen als u zich richt op beleidsmatige én financiële samenhang. Niet alleen cijfers tellen, ook beleidsmatige voortgang is voor raadsleden van belang: wat zijn onze beoogde resultaten en bereiken we die?

Aanbevelingen

- Blijf sturen op de informatiewaarde om een toegankelijke en transparante cyclus te doorlopen;
- Zie de producten in samenhang met elkaar en kijk wat de keuzemogelijkheden daarin betekenen;
- Ben u bewust van uw verschillende rollen: controleren en kaderstellen en gebruik de instrumenten die daarbij horen;
- Er zijn meer keuzemogelijkheden dan u denkt, maak daar gebruik van. Durf ook keuzes te maken die, mits uitvoerbaar en betaalbaar, afwijken van wat u aangeboden wordt.
- Durf keuzes te maken, ook die pas op langere termijn invloed hebben. Helpt de cyclus u voldoende bij het geven van richting aan langetermijnbeleid? Is de raad in staat om ook de opgaven ten opzichte van elkaar te prioriteren?

Handige links/documenten:

- [Raad op zaterdag: grip op de begroting, basiskennis financiën](#)

1. BESLUITVORMINGSproces EN INFORMATIEVOORZIENING

1.5 Informatievoorziening

Terugblik

De afgelopen periode is er geïnvesteerd om de informatievoorziening aan de raad te verbeteren. Via verschillende sjablonen wordt de raad geïnformeerd over verschillende zaken. Door de verschillende sjablonen is het voor de raad toegankelijker om zijn controlerende rol ten aanzien van de actieve informatieplicht te vervullen, maar ook om tijdig zijn kaderstellende rol te vervullen. Naast de actieve informatieplicht is er richting de raad ook een passieve informatieplicht. Daarvoor kunt u verschillende instrumenten inzetten, zoals raadsvragen, technische vragen en rondvragen. Op basis van de informatie waar u als raads- of burgerlid over beschikt neemt de raad gezamenlijk een weloverwogen besluit. Het gaat daarin om het samenbrengen van de eigen informatie, zoals geluiden uit de samenleving of eigen onderzoek, en om de aangereikte, al dan niet opgevraagde informatie.

Door een steeds grotere informatiestroom is het belangrijk om uzelf regelmatig af te vragen: welke informatie is nodig om een goed besluit te kunnen nemen (nice to know / need to know)? En op het moment dat u de informatie heeft, is het ook belangrijk om stil te staan bij de kwaliteit van die informatie: wat staat er nu eigenlijk? En is dit voldoende of roept het vragen op? Belangrijk is om dat uzelf tijdig af te vragen, zodat niet later in de doorlooptijd van een dossier nog allerlei vragen opkomen die hadden kunnen landen in de beeldvormende bijeenkomst of in technische vragen.

Aandachtspunten/lessen

Er is een verschil tussen nice to know en need to know informatie. Veel informatie behoort tot die eerste categorie. Het vergt veel tijd om die informatie te begrijpen, maar leidt ook af van de essentie. Hoe raads- en burgerleden hun controlerende en kaderstellende rol kunnen invullen, is sterk afhankelijk van de (kwaliteit van de) informatie die zij aangereikt krijgen of opgevraagd hebben.

Aanbevelingen

- Filter alle informatie die u krijgt/heeft op informatie die u nodig heeft om een goed besluit te kunnen nemen of om uw rol goed te kunnen invullen (need to know);
- Gebruik de griffie als uw hulpbron met betrekking tot strategische informatiemanagement, waarbij zij u kunnen helpen met het vinden/filteren van informatie die ten goede komt voor uw drie rollen;
- Kijk tijdig ook naar de kwaliteit van die informatie, zodat u eventueel nog aanvullende informatie kunt vragen.

Tip van de griffie:

Durf met elkaar tijdig stil te staan bij de kwaliteit van de stukken, maar kijk ook goed naar het doel achter je vraag: wat is uiteindelijk je doel wat je wilt bereiken om eventueel meer informatie op te vragen?

2. COMMISSIES EN REGIONALE SAMENWERKINGEN

2.1 Regionale samenwerkingen

Terugblik

Door een toename in gedecentraliseerde taken, wensen om efficiënter en sterker samen te werken en spanning tussen capaciteit en middelen, werken gemeenten samen op een aantal opgaven. In de afgelopen periode is het speelveld van regionale samenwerkingen in hoog tempo veranderd. De raad kan zijn invloed uitoefenen middels (de richtlijnen voor) de begrotingen. Er komt meer informatie richting de gemeenteraden, maar dat houdt niet gelijk in dat er meer grip is op de samenwerkingen. De (financiële) bijdragen die gemeenten moeten leveren zijn groter en hebben ook steeds meer impact op de eigen begrotingen. De afgelopen raadsperiode laat zien dat het lastig is om als gemeenteraad grip te houden op die gemeenschappelijke regelingen en dat het lastig is om je als raad zichtbaar te maken in de regio.

Raadsrapporteurs kunnen daar een oplossing voor bieden. Zij vertegenwoordigen de gemeenteraad bij verschillende regiobijeenkomsten/samenwerkingen. Met de rapporteurs houdt de raad ook zicht op de beïnvloedingsruimte bij verschillende regionale samenwerkingen, volgen zij relevante ontwikkelingen en koppelen die terug. Daardoor kan de raad proactief sturen. De ervaring leert tegelijkertijd dat er nog kansen liggen bij het werken met raadsrapporteurs.

De griffie vervult een ondersteunende en adviserende rol voor raadsleden met betrekking tot die regionale samenwerkingen. Er worden door de griffie regionaal initiatieven voorbereid, zoals moties of amendementen. Ook worden de agenda's en de opzet van de regionale raadsbijeenkomsten voorbereid, afgestemd en gecommuniceerd.

Aandachtspunten/lessen

De gemeenteraad kan in de regio beter zichtbaar zijn. Er wordt reactief gestuurd op de samenwerkingen. Er komt meer informatie vanuit de regionale samenwerkingen, maar de grip op die samenwerkingen neemt niet evenredig toe. Dat leidt niet tot een verbetering van de grip van de raad in de regio.

Aanbevelingen

- Vergroot de zichtbaarheid in de regio, door bijvoorbeeld vaker bijeenkomsten in de regio bij te wonen en de raadsrapporteurs in positie te brengen;
- Filter de toenemende informatiestroom. Scheid noodzakelijke informatie (need to know) en 'nice to know' informatie en kijk wat bepaalde informatie betekent voor de gemeente/gemeenteraad;
- Stuur tijdig bij, door middel van bijvoorbeeld een motie, op basis van de informatie die u krijgt;
- Ben als raad niet alleen controleur van de gemeenschappelijke regelingen, maar stel ook tijdig duidelijke kaders als raad. Op die manier houdt de raad ook grip op de (financiële) bijdrage vanuit de gemeente.
- Borg het fenomeen raadsrapporteur: wijs betrokken mensen aan met kennis, kunde en affiniteit en maak gezamenlijk afspraken over hun werkwijze en mandaat. Bepaal welke regelingen prioriteit dienen te krijgen.

Handige links/documenten:

- [De site voor raadsleden met allerlei informatie/tips m.b.t. gemeenschappelijke regelingen;](#)
- [Artikel BinnenlandsBestuur: grip op gemeenschappelijke regelingen;](#)
- [Site met handige tips/documenten voor grip op gemeenschappelijke regelingen;](#)
- [Essay over grip op gemeenschappelijke regelingen van Berenschot en Proef adviseurs;](#)
- [Handelingsperspectieven en best practices verbonden partijen - Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties](#)

2. COMMISSIES EN REGIONALE SAMENWERKINGEN

2.2. Commissies algemeen

Terugblik

De raad maakt gebruik van verschillende bij u bekende commissies, zoals de auditcommissie, de vertrouwenscommissie, de werkgeverscommissie, het presidium en de agendacommissie.

Aandachtspunten/lessen

Iedere commissie vereist bij voorkeur een bepaalde interesse, affiniteit en/of expertise. Alhoewel de werkzaamheden van die verschillende commissies goed worden uitgevoerd door enthousiaste leden, kan er kwalitatief nog meer bewerkstelligd worden als het lidmaatschap meer is gekoppeld aan kennis, kunde en eventueel ervaring.

Aanbevelingen

- Ons advies is om te blijven investeren in de kwaliteit van de commissies. Vaardig leden af die bij voorkeur kennis hebben van en affiniteit hebben met het werkveld van de betreffende commissies.
- Inventariseer regelmatig de behoefte aan training of verdieping en maak gebruik van scholingsmogelijkheden: de griffie kan al dan niet met een externe partij leden en commissies trainen.
- Bekijk samen met de griffie of uw verordeningen up to date zijn en aanpassingen behoeven.

2.3 Agendacommissie

Terugblik

In de afgelopen bestuursperiode is de agendacommissie in het leven geroepen. Deze moest vooral uitvoering geven aan het versterken van de grip van de raad op zijn eigen agenda. We stellen vast dat dat is gelukt. De commissie waarin alle fracties zijn vertegenwoordigd, kijkt onder meer met een kritische blik naar de termijnagenda, neemt besluiten over de planning van de vergadercyclus en buigt zich over de wijze waarop het BOB-model wordt toegepast.

De agendacommissie heeft zichzelf in korte tijd goed ontwikkeld door strategischer naar stukken en cycli te kijken. In 2024 heeft de agendacommissie na één jaar haar werkwijze geëvalueerd. Daarnaast hebben die leden een reflectie op die evaluatie gegeven in 2026, samen met het college en programmamanagement.

Aandachtspunt/lessen

De raad kan bouwen op het voorwerk dat de agendacommissie doet, het is daarom belangrijk dat dit goed gebeurt. In de afgelopen periode is dit erg goed verlopen. Er is geen ruimte voor politieke standpunten, de agendacommissie is een neutrale commissie. Het is belangrijk om de agenda van de raad ook op langer termijn in beeld te hebben en tijdig te sturen, indien dit nodig is.

Aanbevelingen

- Denk als agendacommissie nog meer vooruit in proces;
- Stuur strategisch op de cyclus, kijk niet alleen naar korte termijn maar ook naar (middel-) lange termijn;
- Kijk kritisch naar de verschillende stappen in een dossier; vind elkaar op de grote opgaven. Stel kaders over de grote opgaven aan de voorzijde, denk na over de genwaste opbouw in het proces en bied continuïteit in uitgangspunten en afspraken. Pak daarop uw controlerende rol.
- Wees niet terughoudend, bied handelingsperspectief.

Aanbevelingen agendacommissie 2025:

- Voer het gesprek tijdig met elkaar over hoe de scheiding tussen proces en politieke inhoud wordt geborgd;
- Plaats dossiers in een breder perspectief: waar komt dit vandaan, waar gaat het naartoe, wat betekent dat voor de raad en welke proces denken wij dat dit dossier nodig heeft?
- Kijk goed naar de kwaliteit van de aanvraagformulieren, gesprekswijzers en raadsvoorstellen. Het kan een positieve impact hebben op de lengte van de vergaderingen als hier vooraf kritisch naar wordt gekeken.

2. COMMISSIES EN REGIONALE SAMENWERKINGEN

2.4. Auditcommissie

Terugblik

De P&C-producten zijn zeer technisch van aard. Het advies op deze producten wordt voorbereid door de auditcommissie. Het is wenselijk dat er in de auditcommissie raads- of burgerleden plaatsnemen die kennis en ervaring hebben met (gemeente-) financiën en/of planning & control.

Strategisch advies is onder meer gericht op risicobeheersing, weerbaarheid, rechtmatigheid, doelmatigheid, transparantie, verantwoording, organisatie, governance en toekomstgerichte advisering. De afgelopen periode heeft laten zien dat het soms lastig is als auditcommissie om de gemeenteraad strategisch(er) te adviseren. Dat heeft verschillende redenen. Zo kan onduidelijkheid in de samenhang tussen de verschillende P&C-producten of de voorstellen die de raad krijgt invloed hebben. Ook de politieke scheidslijn zorgt ervoor dat de commissie niet altijd ver in haar advisering kan/mag gaan. Advisering vindt immers plaats binnen kaders: de commissie kan niet op de stoel van de raad of het college gaan zitten, beleidsvorming is een taak van het bestuur. Ook moeten de adviezen afgestemd zijn op de informatiebehoefte van de raad.

Het is echter wel belangrijk om als auditcommissie te investeren in het strategisch kunnen adviseren van de gemeenteraad, mits dit binnen het mandaat blijft passen. De auditcommissie staat daarnaast in direct contact, namens de gemeenteraad, met de accountant en controller. Ook sluit de portefeuillehouder aan bij de vergaderingen. Afgelopen periode is dat contact goed verlopen, maar werd er weinig proactief gebruik gemaakt van deze hulptroepen.

Aandachtspunt/lessen

Het geven van een strategisch advies is lastig gebleken. Er kan meer gebruik worden gemaakt van de natuurlijke adviesfunctie van de accountant.

Aanbevelingen

- Investeer tijd en kennis in het geven van een strategisch advies aan de gemeenteraad over de P&C-producten. Als auditcommissie kun je daar ook een training in volgen;
- Houd de contacten met de accountant, controller en portefeuillehouder goed en maak proactief gebruik van de natuurlijke adviesfunctie van de accountant.

Handige links/documenten:

- [Groeimodel voor auditcommissies in lokale overheden](#)

2.5. Werkgeverscommissie

Terugblik

De werkgeverscommissie is een betrokken commissie gebleken, die in de afgelopen periode onder meer de personele wisselingen op de griffie mede heeft voorbereid. Anno 2025 staat die ondersteuning van de raad op een stevig fundament. De commissie heeft halverwege de periode via een training met een extern deskundige een verdiepingsslag gemaakt. Per kwartaal kwam de commissie bijeen en heeft goede en intensieve gesprekken gevoerd met de griffier. De werkgeverscommissie heeft [een overdrachtsdocument](#) ter beschikking gesteld.

Aandachtspunt/lessen

Een nieuwe raad betekent een nieuwe werkgever voor de griffie. Dat betekent ook dat een nieuwe werkgeverscommissie bij de nieuwe raad op moet halen wat er in de werkgeversrol van ze wordt verwacht. Bovendien moet de griffier de ambities van de raad in beeld kunnen brengen en kunnen vertalen naar de griffie.

Aanbevelingen

- Het is belangrijk om over en weer duidelijkheid te geven: ook als de boodschap is dat de ondersteuning van de griffie prima verloopt is het belangrijk om verwachtingen naar elkaar uit te kunnen spreken. Maak daar als commissie voldoende ruimte voor.
- Met een nieuwe raad verandert ook de samenstelling van de werkgeverscommissie. Wij adviseren om als raad betrokken raadsleden af te vaardigen voor de commissie, bij voorkeur met ervaring en affiniteit met werkgeverschap.
- Uiteraard kan er ook geïnvesteerd worden in die ervaring. Stel als raad in dat geval de nieuwe werkgeverscommissie in staat om gebruik te maken van de mogelijkheden om als werkgeverscommissie training te volgen.

Handige links/documenten:

- [Veelgestelde vragen m.b.t. de werkgeverscommissie + antwoord](#)

2. COMMISSIES EN REGIONALE SAMENWERKINGEN

2.6 Vertrouwenscommissie

Terugblik

De vertrouwenscommissie heeft als belangrijkste taak om de burgemeestersbenoeming voor te bereiden en klankbordgesprekken met de burgemeester te voeren. Dat laatste doet de commissie jaarlijks. De burgemeester is in 2025 voorgedragen en uiteindelijk benoemd voor een tweede termijn. In 2025 hebben griffier en voorzitter een training van Necker bijgewoond waarin tips and tricks voor de klankbordgesprekken werden uitgewisseld met meerdere voorzitters en griffiers in de regio.

Aandachtspunt/lessen

De voorbereiding op de jaarlijkse gesprekken gebeurt door de voorzitter van de vertrouwenscommissie en de griffier. De voorzitter was in de vorige periode ook de vicevoorzitter van de gemeenteraad. We hebben ervaren dat alle leden goed omgaan met de geheimhouding en dat de onderlinge sfeer en setting een positieve bijdrage heeft geleverd aan de wijze waarop de griffier, commissie en burgemeester met elkaar invulling geven aan de taken van de commissie.

Aanbevelingen

- Wij geven u als advies mee om de fractievoorzitters lid te maken van de vertrouwenscommissie en de vicevoorzitter van de raad als voorzitter van deze commissie aan te wijzen. Zo is er sprake van een constante samenstelling van de personen die de belangen en eensgezindheid van de fractie bewaken, wat ook voor de burgemeester prettig is.
- Blijf bouwen aan een goed (jaarlijks) klankbordgesprek waarin u uw verwachtingen naar de burgemeester uitspreekt. Geef de burgemeester ook de ruimte haar beelden en verwachtingen te delen.

2.7. Presidium

Terugblik

Het presidium functioneerde afgelopen raadsperiode goed. Het is een goede plek om de onderlinge mores soms te definiëren, te herijken of om met elkaar te spiegelen. Er is goed aandacht besteed aan de omgang met gewichtige dossiers, geheimhouding, omgangsvormen en cultuur. Het presidium is om die redenen dan ook een belangrijk adviesorgaan van de burgemeester.

Aandachtspunt/lessen

Met de komst van de agendacommissie is in de praktijk wel eens rolverwarring ontstaan: wie is nu waarvan? Wie neemt het besluit? In de praktijk blijkt dat vaak goed oplosbaar, maar het geeft ook de gelegenheid aan het presidium om eens kritisch stil te staan bij de eigen rol en taakopvatting. Het presidium is namelijk ook vaak volgend op basis van voorstellen van de griffie en/of de burgemeester. Dat is comfortabel, maar als fractievoorzitters zijnde het dagelijks bestuur van de raad is soms wat meer stelling nemen wenselijk: denk aan agenderen en initiatief nemen.

Aanbevelingen

- Neem als presidium vaker stelling: het gaat hierbij om initiatief nemen, opdrachten meegeven, kaders stellen en gezamenlijke afspraken maken. Maak meer gebruik van de gelegenheid als fractievoorzitters om onderwerpen te agenderen.
- Durf als presidium ook heldere keuzes te maken op basis van de voorstellen die voorgelegd worden. Bevraag in dat opzicht elkaar en indien van toepassing ook de griffier kritisch.

3. RAADSINSTRUMENTEN EN DE HULPTROEPEN

3.1 Raadsinstrumenten

Terugblik

De actieve en volksvertegenwoordigende raad heeft samen met de griffie grote stappen gezet in de toepassing van raadsinstrumenten. Raads- en burgerleden zijn door de griffie actief getraind in de strategische en praktische toepassing. De griffie helpt raads- en burgerleden bijna dagelijks bij het goed voorbereiden van moties, amendementen, technische vragen, rondvragen en andere instrumenten, vooral ook in samenhang met elkaar gelet op het doel dat men voor ogen staat met de inzet van die instrumenten.

Aandachtspunt/lessen

Nieuwe raads- en burgerleden betekent ook weer investeren in de gereedschapskist van de raad. Het succes van de inzet van alle instrumenten valt of staat bij een goede inzet ervan.

Aanbevelingen

- Breng (met de griffie) alle raads- en burgerleden die de komende periode deel uit gaan maken van het bestuur zo spoedig mogelijk op vlieghoogte voor wat betreft kennis en kunde op het gebied van de raadsinstrumenten.
- Wees niet terughoudend in het beroep dat u allen doet op de griffie.

Handige links/documenten:

- [Raadsinstrumenten](#)

3.2 De drie rollen van de raad

Terugblik

De drie hoofdrollen van de raad zijn kaderstellen, controleren en volksvertegenwoordigen. De raad heeft in de afgelopen periode regelmatig gekeken naar de wijze waarop hij de drie hoofdrollen in de praktijk brengt. Vooral op de volksvertegenwoordigende rol is stevig ingezet. In de praktijk wordt al veel gebruik gemaakt van de instrumenten om de controlerende rol goed uit te voeren. Kaderstellen is in de praktijk lastiger. Hetgeen het college aanbiedt moet de raad uitnodigen tot kaderstellen. De raad mag ook bij grote bestuursopdrachten of opgaven duidelijk richting geven.

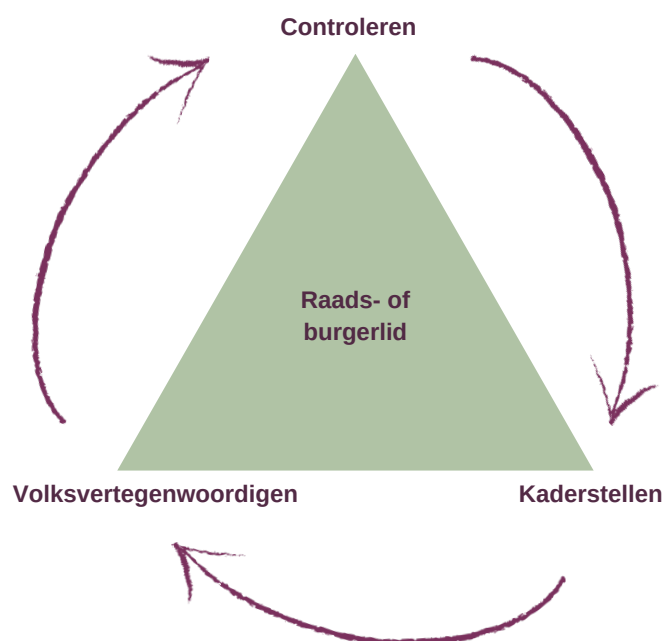
In de volgende paragraaf gaan we nog wat dieper in op de wisselwerking tussen raad en college bij kaderstellende situaties.

Aandachtspunt/lessen

De kaderstellende rol vult de raad in door beslissingen te nemen over onder meer beleidsprogramma's, doelstellingen en randvoorwaarden. In de praktijk kon de raad in de afgelopen periode daar goed invulling aan geven, bijvoorbeeld ook via het budgetrecht. Maar we hebben ook situaties meegemaakt waarin niet duidelijk was waar de raad kaders moest aanbrengen. Of op welk niveau. Of in welke mate. Dat vereist een goed samenspel met het college.

Aanbevelingen

- Investeer als nieuwe raad, samen met het college en de griffie, in effectieve kaderstelling en controle. Bouw bij voorstellen kader- en controlemogelijkheden in en kijk bij belangrijke dossiers goed wanneer en hoe er bijgestuurd kan worden. De agendacommissie en goed gebruik van het BOB-model spelen hierbij een belangrijke rol. Zie in dat kader ook onze opmerkingen in paragraaf 1.1 en 2.3.

3. RAADSINSTRUMENTEN EN DE HULPTROEPEN

3.3. Bestuurlijk samenspel

Terugblik

In de afgelopen raadsperiode hebben we op de heidagen stilgestaan bij het bestuurlijk samenspel en de belangrijke wisselwerking tussen een goede opdrachtverstrekking door de raad en opdrachtnemerschap door het college. We hebben met elkaar vastgesteld dat ruimte tot interpretatie en onheldere afspraken kan leiden tot misverstand of vertraging. Houding, gedrag en bewustzijn spelen ook een grote rol in dat bestuurlijk samenspel.

Aandachtspunt/lessen

Dit is geen typisch Zunderts fenomeen. De synergie tussen college en raad is sterk afhankelijk van goede opdrachten verstrekken en deze goed ten uitvoer brengen. Beide bestuursorganen komen beter in positie als er regelmatig aan deze samenwerking aandacht wordt besteed.

Aanbevelingen

- Blik regelmatig met elkaar -bijvoorbeeld in het presidium en/of de agendacommissie- terug op dossiers: hebben we betere besluiten kunnen nemen door heldere afspraken? Is de opdracht voor het college duidelijk genoeg geweest? Is besluitvorming moeizamer gegaan door een gebrekkige opdrachtverstrekking? Hoe verhouden de ingezette instrumenten zich ten aanzien van ons opdrachtgeverschap?
- Heb ook voldoende aandacht voor individuele houding, gedrag en bewustzijn en de invloed daarvan op het bestuurlijk samenspel.

3.4. Griffie

Terugblik

De raad heeft in de afgelopen raadsperiode geïnvesteerd in de griffie. Dat heeft geresulteerd in een flexibele, moderne wijze van ondersteuning, met ervaren, proactieve en zelfstandige medewerkers die een goed team vormen. De griffie vormt ondersteuning die past bij de wensen van de raad en het actieve karakter van de raad. De griffie ontwikkelt zich ook continue als strategische partner van de raad op een aantal manieren.

De griffie zet steeds meer in op (pro)actieve advisering en ondersteuning van de raads- en burgerleden, ook signaleert zij steeds meer trends en ontwikkelingen via informatiemanagement.

De griffie is daarnaast een (politiek-)sensitief en omgevingsbewust smeermiddel in de complexe wereld tussen raad, college, samenleving en ambtelijke organisatie. De griffie is ook procesbewaker en speelt een rol in de strategische planning als ondersteuning bij de verschillende commissies.

U bent als nieuwe gemeenteraad de formele werkgever van het personeel dat werkzaam is op de griffie. In de afgelopen raadsperiode hebben zich personele wisselingen voorgedaan op de griffie en is mede daardoor gebleken waarom goed werkgeverschap via een betrokken werkgeverscommissie belangrijk is, ook aangezien de griffie uw voornaamste hulptroep is.

Aandachtspunt/lessen

Deze griffie investeert graag nog meer in de strategische ondersteuning van de raad. Dat vraagt van de nieuwe raad ook ruimte.

De griffie maakt jaarlijks een jaarverslag en jaarplan. Die documenten worden vaak voor kennisgeving aangenomen en dat is een goed teken omdat het vertrouwen toont van de raad in de griffie. Maar een kritischer gesprek over jaarplan en jaarverslag in de raad is zeker geen overbodige luxe.

Aanbevelingen

- Ga als raad kritischer met elkaar en de griffier het gesprek aan over de uitvoering van het jaarverslag en jaarplan van de griffie.
- De griffie wil inzetten op strategische ontwikkeling, waaronder individuele coaching van raads- en burgerleden om zo de kwaliteit van de raad te waarborgen en te verbeteren. Bepaal als raad wat de ambitie van de raad in dat kader is en overleg met de griffier of de formatie van de griffie voldoende ruimte daarvoor biedt.
- Ga bij aanvang van de nieuwe raadsperiode in gesprek met de griffier om in beeld te brengen waar de behoefte zit: heeft de nieuwe raad andere wensen en eisen, dan moet de griffie daarop kunnen anticiperen.

Handige links/documenten:

- [Werkgeversfunctie - Nederlandse vereniging voor raadsleden](#)
- [Griffie - Nederlandse vereniging voor raadsleden](#)
- [De raad als werkgever - Nederlandse vereniging voor raadsleden en griffier](#)

3. RAADSINSTRUMENTEN EN DE HULPTROEPEN

3.5. Rekenkamer

Terugblik

In 2025 is een belangrijke hulptroep van de raad, namelijk de nieuwe gezamenlijke rekenkamer van Zundert en Rucphen, van start gegaan. De rekenkamerdirectie wordt gevormd door Partners en Pröpper. Er is een Raad van Advies bestaande uit twee raadsleden uit de gemeente Zundert en twee raadsleden uit de gemeente Rucphen. Zij hebben namens de raad contact met de rekenkamer en worden daarin gefaciliteerd door de griffies. De rekenkamer is onafhankelijk en bepaalt aan de hand van een shortlist zelfstandig welke onderwerpen onderzocht worden. De samenwerking met Partners en Pröpper is mede ingegeven door de bijzondere aandacht die dit bureau besteedt aan de wijze waarop aanbevelingen en adviezen die voortvloeien uit het rekenkameronderzoek vervolgens ook opgevolgd worden.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in 2024 bewust gekozen voor investering in rekenkameronderzoek: het budget dat aan rekenkameronderzoek wordt besteed is verhoogd.

Aandachtspunt/lessen

Het vraagt bijzondere aandacht van de gemeenteraad er voor te zorgen dat de resultaten en aanbevelingen die het onderzoek oplevert in de praktijk worden omgezet in actie. Rekenkameronderzoek is het zeker waard om nog beter benut te worden. Het biedt kansen en inzichten waar de raad zijn voordeel mee kan doen, mits er goede opvolging aan wordt gegeven.

Aanbevelingen

- Wij geven de nieuwe raad als advies mee te investeren in de relatie met de rekenkamer, de contacten warm te houden via een betrokken klankbordgroep met leden uit uw midden en met name goed te monitoren op de fase ná het opleveren van onderzoek: zorg dat u als nieuwe raad werk maakt van adviezen en aanbevelingen die de rekenkamer meegeeft.
- U mag daarnaast als opdrachtgever van de rekenkamer ook kritisch zijn op het proces en de communicatie: neem ook de wijze waarop de rekenkamer opdrachten uitvoert mee in uw evaluatie van de samenwerking.
- Overweeg of de shortlist aan onderwerpen van de vorige raad overeenkomt met uw wensen en ambities. Is die shortlist ook nog steeds uw prioriteit of is er bijstelling nodig?

3.6. Accountant

Terugblik

De gemeenteraad stelt financiële kaders vast en controleert de gemeentelijke financiën. Raad en organisatie maken daarbij dankbaar gebruik van de diensten van een accountant. De Auditcommissie voert met enige regelmaat een gesprek met de accountant bij de afsluiting van het financiële boekjaar wanneer de jaarrekening wordt opgeleverd. De accountant heeft ook een natuurlijke adviesfunctie die bijdraagt aan verbetering van beheersing en verantwoording.

Aandachtspunt/lessen

De natuurlijke adviesfunctie is een waardevol instrument dat eigenlijk maar zeer beperkt wordt herkend door de raad, laat staan wordt gebruikt.

Aanbevelingen

- Investeer als gemeenteraad en Auditcommissie in uw relatie met de accountant. Wij geven daarbij in overweging om bij aanvang van de nieuwe raadsperiode al dan niet via de Auditcommissie met de accountant het gesprek te voeren over de wijze waarop de natuurlijke adviesfunctie versterkt kan worden.
- In uw raadsperiode zal de aanbesteding voor een nieuwe accountant plaatsvinden. Benut die gelegenheid om goede kaderstellende afspraken te maken voor de toekomst waar budget en opdrachtverlening ook onderdeel van uitmaken.

Handige links/documenten:

- [De accountant - Nederlandse vereniging voor raadsleden](#)
- [Accountant van en voor de gemeenteraad](#)

4. INWONERS- EN OVERHEIDSPARTICIPATIE & DE VOLKSVERTEGENWOORDIGENDE RAAD

Terugblik

Zoals in de inleiding beschreven wilde de raad van 2022-2026 een actieve raad zijn. Om die reden is er meer ruimte gecreëerd voor werkbezoeken in het vergaderrooster en is er actief ingezet op raadscommunicatie. Daarnaast heeft de Rekenkamer haar eerste onderzoek gedaan naar inwoners- en overheidsparticipatie. Als raad vertegenwoordigt u de inwoners van de gemeente Zundert en is het ook belangrijk om hen te betrekken bij besluitvorming, maar ook om hen te stimuleren om eigen initiatieven te starten en de overheid daarbij te betrekken.

Tegelijkertijd zijn volksvertegenwoordiging en participatie twee verschillende zaken. We hebben gemerkt dat een goed georganiseerde overheids- en inwonerparticipatie veel bijdraagt aan het draagvlak voor de besluiten die de raad neemt en voor de kwaliteit van die besluitvorming. Goede participatie draagt bij aan betrokkenheid van inwoners en zorgt voor vertrouwen tussen inwoner en de lokale overheid.

Afgelopen periode is gebleken dat het als raad soms lastig is om met participatie om te gaan. Je kunt niet altijd iedereen tevreden stellen, maar is het goede wel gebeurd? De participatieleidraad is het eerste kader. Het nieuwe beleidskader participatie en de participatie-verordening gaan hier kaders voor stellen en zorgen dat de raad beter om kan gaan met het participatieproces. Het is dan ook de rol van de raad om te controleren op dat proces en vooraf, tijdig, kaders mee te geven bij grote, complexe dossiers. Bij kleinere dossiers gelden generieke afspraken die landen binnen het beleidskader participatie en de participatieverordening.

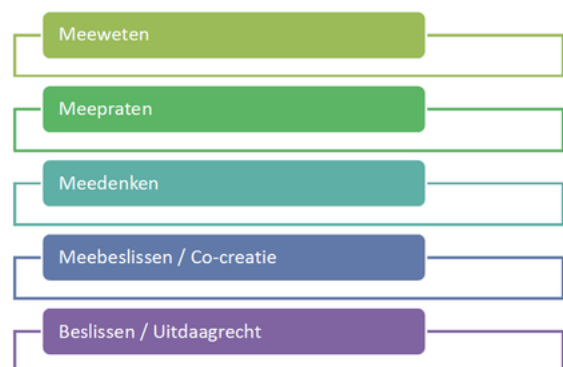
Aandachtspunt/lessen

Voor raads- en burgerleden is de mate en kwaliteit van participatie soms lastig te toetsen. Gebruik de instrumenten om kaders te stellen vooraf. Toetsen van het participatieproces staat los van politieke standpunten.

Aanbevelingen

- Stel uzelf bij participatietrajecten de vraag: is het goede niet gebeurd of zijn we het niet eens met elkaar?
- Wat is je rol als inwoner? Wat is uw rol als volksvertegenwoordiger? En wat is uw rol in een participatieproces? Zorg voor bewustzijn hierover en heb voldoende aandacht voor rolzuiverheid en houding.
- Participatie is verwachtingsmanagement. Toets het participatieproces aan de hand van de vooraf vastgestelde kaders en accepteer dat je niet iedereen tevreden kunt stellen;
- Blijf als actieve en volksvertegenwoordigende raad het raadhuis uitgaan en inwoners, ondernemers en organisaties opzoeken.
- Blijf werken aan verbetering. Evalueer in de komende raadsperiode het inwoner- en overheidsparticipatiebeleid en de manier waarop u als raad daarmee omgaat.

VORMEN VAN PARTICIPATIE

Handige links/documenten:

- [Participatie leidraad Zundert](#)
- [Beleidskader participatie Zundert](#)
- [Rekenkamer onderzoek participatie 2025](#)

5. INTEGRITEIT, WEERBAAR BESTUUR EN BESTUURSCULTUUR

5.1 Integriteit

Terugblik

Integere bestuurders en ambtenaren zijn een basisvoorwaarde voor het vertrouwen van de inwoner in het gemeentelijk handelen. Het college en de raad zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een goed integriteitsbeleid en het periodiek agenderen van het thema integriteit. De burgemeester en griffier hebben dit onderwerp gedurende de gehele raadsperiode met regelmaat bespreekbaar gemaakt. Integriteit gaat niet alleen over integer handelen, maar gaat ook over risico's die bestuurders lopen en over druk die zij ervaren en factoren die de integriteit van buitenaf beïnvloeden. Volksvertegenwoordiger zijn is soms ook balanceren tussen algemeen en individueel belang. Het is met druk van de samenleving en sociale media om kunnen gaan en voorbereid zijn op situaties waarin bestuurders dilemma's ervaren die hun keuzes mogelijk beïnvloeden. We hebben gezien dat de bijeenkomsten behulpzaam zijn voor individuele volksvertegenwoordigers. Het biedt de gelegenheid om eigen ervaringen bespreekbaar te maken. Het is waardevol om ook in dat kader van elkaar te kunnen leren.

Aandachtspunt/lessen

Het succes van die bijeenkomsten valt of staat bij bewustzijn bij alle raads- en burgerleden. In de ideale situatie wonen alle raads- en burgerleden de integriteitsbijeenkomsten die worden georganiseerd zo veel als mogelijk bij. In een open cultuur kunnen dilemma's besproken worden en is voor iedereen duidelijk waar men terecht kan. Ook een buitenperspectief kan goede inzichten bieden.

Aanbevelingen

- Maak er een gezamenlijke verantwoordelijkheid van en borg samen met de burgemeester en griffier dat alle raads- en burgerleden actief betrokken blijven bij integriteitsgesprekken die u onderling voert.
- Een hoge opkomst bij integriteitsbijeenkomsten leidt tot meer draagvlak. Durf elkaar aan te spreken op het moment dat het draagvlak afneemt.

5.2 Weerbaar bestuur

Terugblik

Weerbaar bestuur draait om het vergroten van de veiligheid en weerbaarheid van politieke ambtsdragers. Raads- en burgerleden moeten weten hoe om te gaan met externe druk en wat dat kan betekenen voor het raadswerk. Ze moeten zich veilig voelen en hun raadswerk zonder last naar eer en geweten uit kunnen voeren. Er is ook geen ruimte voor naïviteit: het idee "dat gebeurt bij ons in Zundert niet" kan niet leidend zijn. De raads- en burgerleden, griffier en burgemeester organiseerden twee maal per jaar een integriteitsbijeenkomst waarop deze thema's en soortgelijke onderwerpen besproken worden.

Aandachtspunt/lessen

Weerbaar bestuur moet ook inspelen op actualiteiten en ontwikkelingen. Niet iedereen heeft hetzelfde beeld bij wat een weerbaar bestuur is en welke verantwoordelijkheden je als politieke ambtsdrager hebt.

Aanbevelingen

- Sta met regelmaat met elkaar stil bij wat er onder weerbaar bestuur begrepen moet worden en welke rol het gemeentebestuur daarin heeft te vervullen.
- Zorg voor een breed draagvlak voor en hoge opkomst bij de bijeenkomsten die in dit kader worden georganiseerd.
- Zoek daarnaast uw griffier en burgemeester op als u met een situatie te maken krijgt die raakt aan deze thema's. Ook als u behoefte heeft aan advies kunnen zij u op weg helpen.

Handige links/documenten:

- [Brabantse norm weerbare overheid](#)
- [Gedragscode integriteit raads- en burgerleden 2022](#)
- [Toolkit democratische weerbaarheid voor politieke ambtsdragers](#)

5. INTEGRITEIT, WEERBAAR BESTUUR EN BESTUURSCULTUUR

5.3 Bestuurscultuur

Terugblik

Het Zundertse bestuur heeft een open, transparant, respectvol en gemoedelijk karakter. We maken goed gebruik van humor en relativiseringsvermogen. Het bestuur was afgelopen periode vaak geneigd elkaar op te zoeken. De gemeenschapscultuur is duidelijk zichtbaar. Daar is ook in de afgelopen raadsperiode in geïnvesteerd. Zo blikten we zeer regelmatig met elkaar terug op vergaderingen in het presidium, de agendacommissie en de heidagen. Gezond samenspel tussen raadsleden en het college is van groot belang. We stonden ook stil bij het DNA van de raad en de typen raadsleden, met ruimte voor reflectie. Dat bleek waardevol.

Aandachtspunt/lessen

Het onderling bespreken van krachten en zwaktes van de Zundertse bestuurscultuur is waardevol: daar moet niet mee worden gewacht totdat het functioneren van een orgaan een collectief probleem wordt (gemaakt).

Aanbevelingen

- Blijf met elkaar spiegelen en terugkijken op wat er goed gaat en beter kan. Blijf uzelf als bestuur regelmatig de vraag stellen hoe je de gemeenschapscultuur gezond kunt houden, maar wees je ook bewust wat de kwetsbaarheden van die cultuur kunnen zijn.
- Blijf kijken naar uw individuele bijdrage aan die cultuur: wat brengt u mee ten bate van de bestuurscultuur?

Handige links/documenten:

- [Vier typen lokale bestuurscultuur](#)

**WIJ WENSEN U HEEL VEEL PLEZIER IN HET
VERVULLEN VAN DEZE BIJZONDERE ROL!**